

ახალი ამბები

მისალმება. ს. ს. ს. რ. სავეტერინარო მე- შაკინი შეკრებილი პირველად ყრილობაზე უძღვე- ნიან სალამს ს. ს. ს. რ. სახ. კომ. საბჭოს და მზად არიან მოახმარონ მთელი თავისი ძალაღონე სავე- ტერინარო საკითხების გადაწყვეტას, როგორც სა- ფლის მეურნეობის ერთ მთავარ მამოძრავებელ ძა- ლას.

მისალმება აზნ. შ. ელიავას. ფოთის ნა- ვთსადგურის მუშები შეკრებილი თქვენ სახელობის მუშების შესაკეთებელ ქარხნის ბრწყინვალე გახს- ნაზე, გიძღვნიან თქვენ მუშრაველ მოლოცვას და გაძღვნიან სიტყვას რომ მოახმარებენ მთელ ძა- ლაღონეს თქვენის ხელმძღვანელობის ქვეშ მყოფ მშობლიურ ტრანსპორტის აღსადგენად.

იბეჭდება და ახლო მომავალში გამოვა სამე- ცნიერო კრებულის „ჩვენი მეცნიერება“ ს მე-4 ნო- მერი. ნომერში მითავსებულია: 1) ს. გორგაძის ფილოსოფიის მთავარი დარგები ქართულ მეურნეო- ბაში (გაგრძელება); 2) კ. კეკელიძის—ვახტანგ გო- რგასლანის ისტორიკოსი, 3) ივ. ჯავახიშვილის— საქართველოს ისტორია მე-15. საუკ. მეფედ-მეფე აღუქსარვე დიდიდან.

სოც. დაზღვევის სახელმძღვანელო. რ. ს. დ. სამართავლო შეუდგა სოც. დაზღვევის დარ- გში სახელმძღვანელო წიგნების გამოცემას ქართულ და რუსულ ენაზე.

სახელების გადაცემა მუშათა სახანაო კო- ოპერატივზე. ქ. აღმასკომის მცირე პრეზიდიუმმა წინადადება მისცა უძრავ ქონებათა სამართავლოს საფინანსო განყოფილებასთან ერთად, სასწრაფოდ გადასინჯოს სია იმ სახელებისა, რომელიც უნდა გადაეცეს მუშათა სახანაო კოოპერატივს და საჭი- რო ცვლილების შეტანით წარმოუდგინოს ქალაქის აღმ. პრეზიდიუმს დასამტკიცებლად.

წარმოდგენა თვით მშრომელთა კლუბში. დღეს, 29 სექ. თვით მშრომელთა კლუბში წა- რომდგენილი იქნება „გზა ჯვარედინზე“ დრამა 4 მოქ.

ახალი დებულება. რესპუბლიკის სოც. დამშ. სამართავლოს მიერ გამოცემა ახალი დებულე- ბა საექსპრო-საკანტროლო კომისიების შესახებ. ეს კომისიები დაარსდებიან დამზღვევ კასებთან.

ახალი ცირკულიარი. რ. ს. დ. ს. შეიბუ- შავა ახალი ცირკულიარი დამზღვევ კასების დავა- ლიანების დაფარვისათვის საჭირო ზომების შესა- ხებ და დაეგზავნა დამზღვევ კასებს ცხოვრებაში გასატარებლად.

შეგებულებაში წასვლის გამო. სოც. დამ- ზღვევის სამართავლოს უფროსის აზნ. ცომაიას მა- გიერად მის თანამდებობაზე დაინიშნა აზნ. თუში- შვილი.

მოხსენება სოც დაზღვევის შესახებ. ტფილისის სახელმწიფო საჯანბროს მუშა-მოსამსა- ხურებში მოხსენება გააკეთეს ვ. რცილაძემ და კა- ლაძემ სოც. დამზღვევის საკითხის შესახებ.

განათლების მუშაკთა სკოლების წლის თავი. განათლების მუშაკთა სახლის დაარსებიდან 1 წლის თავზე შაბათს 29 სექტ. გაიმართება დიდი საღამო განათლების მუშაკთა სახელმწიფო.

შრომის ბირთვი. 28 სექტემბერს შრომის ბირთვში აღრიცხვან გამოცხადდა—361—უმუშავა- რი, ახლად ჩაეწერა 127 უმუშავარი სამუშაოზე გაი- გზავნა 51 უმუშევარი.

უწინდელი და აწინდელი (წარსული და აწმყოს სურათები).

III

უ წ ი ნ (გაგრძელება)

წინაკარის ეკლესია საკმაოდ მოზრდილი შე- ნობაა და ერთხანი ისტორიულ ნაშთს წარმოად- გენს თავისი სიძველით. ტყუილად კი არ ამბობენ მით წინაკარელები და „ტაძარს“ უწოდებენ.

იქვე ეკლესიის გვერდით მღვდლის სახლია, პატარა ბაღით და ეზოთი, ბაღის ზედ აკრავს მე- ო რე პატარა შენობა, რომელშიც ცხოვრობს სოფ- უბასუბა ქიტამ და ავეჯიარა თვისი ღიწიკა.

ლის დიკვანი ექვთიმე ქანდაკაძე, ჩუმი, წყნაროვანი მუშაკი ექვთიმეს სახლი. „დაბრძანდით, ბატონო“, მიიპატიათ დიკვან- განუჭო ბილი“, როგორც ახასიათებს მას მამა ილა- მა და მიუღდა სკამი.

როინი. გალობაში და კითხვაში ექვთიმე იმდენად არ არის დახელოვნებული მის წაკითხულს მგონი ყველაზე ნაკლებ თვითონ წამკითხველი გებულობს და მისი გალობით კი არ მგონია რომ ქერბინე- ბი და სერავინები გაკვირვებულნი იყვნენ. მხოლოდ ილარიონი მინც და მინც წყალობის ექვთიმეს: ჩუმი კაცია, ეკლესიის შემოსავალში ხელს არ აფა- აურებს და რასაც უწყალობებს მღვდელი მისიც მადლიერით. ტყუილ-უბრალოდ ლაყბობა არ უყვარს და თუ ხან და ხან, შეიძლება ხშირადც ზედმეტს გადაჯიბოს, რა უყოთ, ამ ქვეყნად უყოღველი არა- ვინაა...

სალამის 9 საათია, სოფელი მიუჭრებელია. დიკვანმა უკვე ილოცა და დასაწოლად მოეზადა, ამ დროს მოესმა ადგალობრივ „ღიწიკის“ ზარის წყარუნნი, ვიღაც ალბად სადგურთან მოდიოდა. ღიწიკა დაიკვნის სახლთან გაჩერდა და ქიშკარის რაკუნს მოესმა. მთავარიანი ღამე იყო. გავიდა ექვ- თიმე გარედ და ქიშკარა გააღო, დაუხვდა ადგი- აობრივი „მღეროვე“ ქიტა. იქვე მისი ღიწიკა იყავა და ღიწიკასთან ვიღაც კარად გამოწყობი- ლი იქცა.

— ტყის სამუშაოზე. უმუშევართა მეტობილ კომისიის მიერ გავზანდობა სატყუო სამუშაოზე 24 უმუშევარი, საგარეჯოს სამუშაოში მუშაობს წარმატებით. ამ დღეებში კიდევ იგზავნება 15 უმუ- შევარი.

— აფხაზეთის სკოლების მდგომარეობა. მთელ აფხაზეთში ქართული სკოლები არის 87 რომლებშიც ირიცხება 6000 მოწაფე და 154 მას- წავლებელი.

— აფხაზეთის ქართულ სკოლების უზრუნ- ველყოფა. აფხაზეთის ქართულ სკოლების ყოველი მხრივ უზრუნველყოფისათვის ადგილობრივ დაარს- და ქართულ კულტურულ გამანათლებელი საზოგა- დობეა.

— სასოფლო სამეურნეო სკოლები. სიღნა- ლის განყოფილებაში მუამდგომლობა აღძრა განათ- ლების კომისიარატის წინაშე რათა სიღნაღის მახ- რაში გაიხსნას სასოფლო-სამეურნეო დაბალ ტიპის სასწავლებელი.

— საბავშვო ბაღის გახსნა. სიღნაღის გან. კომისიარატის წინაშე 12 მთლიან შრომის სკო- ლასთან გაიხსნას საბავშვო ბაღი.

— შრომის არტელის ახალი პროექტი. მკერ- ვალთა კავშირის მიერ გამოუმუშავებულია შრომის არტელის წესდების ახალი პროექტი, რომელიც მი- დებულა სახელმძღვანელოდ შრომის არტელისა- გან.

— თავის მოკვლა. პარტიიდგან გამორიცხვის გამო ვლადიმერ კოკაიამ მიიმედ დაიჭრა თავი, რო- მელიც გადაგზავნილია რესპუბლიკის მთავარ სა- ავადმყოფოში.

— ძმის დაჭრა. აღმას-ამოს-ოლი ბაკომისი მიიმეთ დასჭრა მისმა ძმამ ალი-ამო-ოლიმ.

— ვალუტის გაძარცვა. 26 სექტემბერს ლა- მით ბოროტ-მომქედების მიერ გაძარცული იქნა კუკიის სასაფლაოს ეკლესია. წაღებულია საეკლე- სიო ნივთები და ხალიჩები.

— შაბათს, 29 სექტემბერს 29, რესპუბლი- კის მთავარ საავადმყოფოში (ყოფ. მიხეილის სა- ავადმე.) სრულ 7 ნახ. საათზე შესდგება მორიგი სხდომა ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველა საზოგადოების დღის წესრიგი: ა) ექ. ნ. მახვილაძე და სტუდ. გრ. დიდბულიძე „ანკილოსტომიაზისი (Ankylostomiasis) საქართველოში“ ავადმყოფის და პრეპარატების დემონსტრაციით. ბ) მორიგი საკით- ხები.

— ვალუტის კურსი. 28 სექტემბერი. ჩეკონეცი 52,000,000 მ. სტერლინგი ეფექ. 48,000,000 „ ჩეკი. 45,000,000 „ დოლარი ეფექ. 10,500,000 „ ჩეკი. 9,700,000 „ ასმალური ღირბა 6,350,000 „ საბჭოთა ფული 15,000 „

საჩინაობი

პირველ ოქტომბერს, საღამოს 6 საათზე, და- ნიშნულია ტფილისის კომიტეტის გაფართოებული სხდომა.

რაიკომებს და ფრაქციებს შეუძლიათ თითო წარმომადგენლის გამოგზავნა.

მ. ხეფერთელაძე. „აი, დიკვანო, ამათ თქვენი ნახვა უნდა, ქა- ლაქიდან მობრძანდა“, შემატყობინა ქიტამ.

„უპაკრავად თქვენთან, მოხიდა ბოდში უც- ნობმა, მგონია უდროოდ შეგაწუხეთ. მეტად დიდი საქმე მაქვს მამა ილარიონთან, მაგრამ წინასწარ თქვენთან მინდა მოლაპარაკება... თუ ნებას მომ- ცემთ?..“

„მობრძანდით, ბატონო, მიიპატიათ დიკვან- მა სახლში.“

„უცნობმა მისცა ფული ქიტას და დაუმატა: „აბა არ დაგავიწყდეს, ამაღამვე უნდა დაგბრუნდე და თორმეტ საათისათვის ღიწიკა უსათუოდ უნდა მომგვარო!“

—„დიას, შენი ქირიმე, უსათუოდ გიახლები!“..

„უცნობმა მისცა ფული ქიტას და დაუმატა: „აბა არ დაგავიწყდეს, ამაღამვე უნდა დაგბრუნდე და თორმეტ საათისათვის ღიწიკა უსათუოდ უნდა მომგვარო!“

—„დიდი საქმე მაქვს მამა ილარიონთან და მინდა წინასწარ თქვენ მოგელაპარაკო... რა ვიცი იქნებ იწყინოს მამა ილარიონმა, თქვენ უკეთ გე- ცოდინებთ“, დაიწყო უცნობმა: „დაქარწინება მინ- და თქვენ ეკლესიაში. არ მინდა ამის გახმაურება... აქ არავინ მიწინააღმდეგავს... გარდა იმისა არ დაგვიძალავთ: საჭირო დოკუმენტები არა მაქვს... არა, საშიში კი არაფერია, მხოლოდ უბრალო ფორმალური დაბრ- კოლება, რასაც თითქმის არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს... რაც შეეხება ხარჯებს, ამ მხრით არას დაგეგმავ... ჰო, მართლა, არ დამავიწყდეთ, თქვენ ეკლესიაში მინდოდა მელეოცა, მაგრამ არა ეხლა რა იქნება, ამაღამ უნდა დაგბრუნდე“... აქ უცნობმა ამოიღო ჯიბიდან გატენილი საფულე და ერთი ხუთმანეთიანი დიკვანს გადასცა, „უმორჩილესად ვთხოვთ მამათ დიკვანო, თქვენს ტაძარში სათე- ლი დანართად და ჩემი თავი ღმერთს შეავადროთ.“

—„დიდი საამოყენებით, უპასუხა დიკვანმა და ხუთმანეთიანი ჯიბეში ჩაიღო. [კოტა სიჭუმის შემდეგ მიმართა უცნობს: „რატომ... მე მგონია... თქვენი საქმე... შეიძლება მოხერხდეს... მამა ილა- რიონი ჭკვიანი, გამოცდილი კაცია... ინახულეთ და

ორშაბათს 1 ოქტომბერს „ტრიბუნის“ რედა- კციაში საღამოს სრულ 6 საათზე დანიშნულია მთავარი კომიტეტის სხდომა. გახარჩევაა გადაუ- ლებელი საკითხები ამხანაგებს ვთხოვ ადნიშნულ დროს გამოცხადდეთ.

სამშაბათს, 2 ოქტომბერს, პარტიის ცენტრ. კლუბში ქალთა ორგანიზაციაში აზნ. საშა ჩხენკე- ლი წაიკითხავს რეფერატს შემდეგ თემაზე „დღეა- კაცი წარსულში“.

დასწრება შეუძლია პარტიის წევრთ და თა- ნაგრძნობთ.

სამტრედია. შაბათს, სექტ. 8-ს, შესდგა სამ- ტრედის რაიონის ორგანიზაციის მოწინავე ამხა- ნაგების კრება.

კრებას დაესწრო აზნ. გრიზო ხაუერია, რე- მელმაც გააკეთა მოხსენება საერთაშორისო მდგო- მარეობას და ჩვენი ტაქტიკის შესახებ.

ამხანაგები კმაყოფილი დარჩნენ საუბრის ში- ნარასით.

რაიონული ორგანიზაციის თავმჯდომარემ, აზნ. რაფიელ ფარცხალაძემ დაწვრილებით გააცნო აზნ. ხოფერია ორგანიზაციულ მუშაობას. ორგანი- ზაციის კირ-ვარამს.

აზნ. ფარცხალაძე ხაზგასმით აღნიშნა იმ გულ-გრადობას, რომელსაც იჩენდა დღემდე ქუთაის- სის სამაზრო კომიტეტი და ნაწილობრივ ცენტრა- ლური კომიტეტიც. ორგანიზაციას აწუხებს ფინან- სიური უსახსრობა.

ამ მიზეზით შეუძლებელი შეიქნა პარტიული ბიუროს მოწყობა.

ექვსი თვის წინად დაარსდა ბიურო. მაგრამ მალე დაიხურა, რადგან შენობის ქირის გადახდა აღე- მატებოდა ორგანიზაციის ძალ-ღონეს.

რაიკომს არ გააჩნია პარტიული ლიტერატუ- რა. განსაკუთრებით საგრძნობია პარტიული პრო- გრამის უქონლობა. საერთოდ, ორგანიზაცია დღი- თი-დღე იზრდება.

მუშაკთა შორის ლტოლუვა პარტიისაკენ დი- დია.

ამ მოკლე ხანში მოწყობა აგრედე ახალვაზ- დათა ორგანიზაცია. ამისათვის მიღებულია სათა- ნადო ზომები.

ორგანიზაციას ჰყავს პასუხისმგებელი კორეს- პოდენტები, წერილები სისტემატიურად ეგზავნება „ტრიბუნას“.

ს. ისულა. (სენაკის მხარა). ძონძირ-ისულის თემის პარტორგანიზაცია წარმოადგენს ორი უჯ- რედის შეერთებას. ს. ისულის და ს. ძონძირის ორივე უჯრედი დამოუკიდებელია შინაური ცხოვ- რებაში: ყავთ თავიანთი პასუხისმგებელი მდივანი თავმჯდომარე და მოლარე, რომლებიც საეხმობით ხელეჭვევით არიან თვეკომის.

უჭრელები დამოუკიდებლად აწარმოებენ მუ- შაობას, რა თქმა უნდა, თვეკომის პასუხისმგებელ მდივანის საერთო ხელმძღვანელობით, ახდენენ კრე- ტებს, სტამენ წარმოდგენებს და სხვ. ზოლო ორ- განიზაციის კრებაზე, სადაც ირჩევა საერთო მნი- შვნელობის საკითხები, ან იკითხება ფართო ხისია- თის ლეკცია-მოხსენება-რეფერატები,—უჯრედი ესწრება სრულს შემადგენლობით. ასეთია მოკ- ლედ ძონძირ-ასულის თემის პარტორგანიზაციის მოელაპარაკეთ... მე გავაცილებთ და მიგყვანთ მას- თან... მგონია ჯერ არ მოისვენებდა“...

„აბა მაშე ნუ დავიგვიანებთ“, სთქვა უცნობმა და წამოდგა. ექვთიმე გაუძღვა, მიყვანა მღვდლის სახლთან და კარი დაუკაუნა, თან დასძახა: „მამაო ილარიონ!“

კარი გაიღო; გამოიხედა ილარიონმა. დია- კვანი მიუხალავდა მღვდელს, უცნობი ცოტა მო- შორებით იდგა. „მამაო, დალა ხშით უთხრა დია- კვანმა მღვდელს: „ჯვარის წერა უნდა, ქალაქიდან არის მოსულნი; ეტყობა ძაან მდიდარია!“

მღვდელი გამოვიდა კარში და მიმართა უც- ნობს: „მობრძანდით, ბატონო, მობრძანდით!... ექვ- თიმე, მოუბრუნდა დიკვანს: ემანდ საზარეულოში უბრძანე მაშუსა საშოვარი გააჩალოს... დიკვანი წა- ელა. მღვდელი და უცნობი შევიდნენ ოთახში. ილარიონმა მოუხატა სინათლეს და შემდეგ მოუბ- რუნდა უცნობს. „შეკრთა, მერვე გაიღო.“

„თქვენ ბრძანდებით“... უცნობმა ტურბზე ხე- ლი დაიდო და ანიშნა: გაუშვიდით.

იცნო კარად მღვდელმა უცნობი, მაგრამ მიხვდა რომ უკანასკნელს არა სურს თავისი ვინაშ- ბის გამელაგება.

„დაბრძანდით, ბატონო“ მიიპატიათ ილა- რიონმა: „რისთვის გასჯილხართ?..“

უცნობი ჩამოჯდა სკამზე და ხმა მალდა დაი- წყო ლაპარაკი, თითქოს სურს ყველას გაავიხოსო... მამაო, ბოდლის ვიხთ, ასე უდროოდ შეწყუხე- ბისათვის, მხოლოდ სხვა დრო არა მჭონდა, საქმე კი მეტად სასწრაფოა... მინდა თქვენს ტაძარში ჯვარი დავიწერო... დოკუმენტები სრულიად არ მომეპოვება, მაგრამ ვიცი თქვენი ლიბერლობა... ვიცი თქვენ განათლებული მოძღვარი ბრძანდებით და წვილიმან ფორმლობას არ გამოუდგებით... პა- ტროსან სიტყვას გაძღვეთ რომ უკანონოს არას გათხოვთ“... დამთავრა უცნობმა და ანიშნა ილა- რიონის ყურს ხომ არავინ გვიგვდესა.

ილარიონი აჯგა, მივიდა მეორე ოთახში გა- სასულელ კარებთან, რომელიც ღია იყო, შეიხედა იქ. ამ ოთახში მისი შვილის ვანოს საწოლი იყო.

შინაგანი სტრუქტურა, მოწონებული და დამტკა- ცებული სენაკის სამაზროკომის პრეზიდიუმის მიერ სამშაბათს, სექტემბერს 11-ს, ცხელი... ისულის შრომის სკოლის ღარბაში მოსკო- ისულის პარტიკულელს წარმოადგინა ანტიმეცნიე- ვია ის გარემოება, რომ კრებას არც ერთი ამხანა- გი არ დაკლებია, მიუხედავად მთელი დღის გან- მავლობაში წარმოებულ ფიზიკურ შრომისა. კრება გახსნა უჯრედის პასუხისმგებელ მდივანმა აზნ. ვლ. ხოფერიათ. შემუშავდა შემდეგი დღის წეს-რიგები:

- 1. უჯრედის მუდმივი თავმჯდომარის არჩევა.
- 2. პარტიული კლუბი.
- 3. საწვერო გადასახადი.
- 4. მოხსენება აზნ. გრიზა ხოფერიასი.

უჯრედის თავმჯდომარედ ერთხმად არჩეულ იქნა აზნ. მაკარი ტორჩინვა, როგორც ერთგული პარტიული ამხანაგი და მისი მუშა.

მეორე საკითხის შესახებ კრებამ კარგა ხანს იქონია მსჯელობა. გამოირკვა, რომ მთელი წლის განმავლობაში ორგანიზაციის კრებები ხდებოდა შრომის სკოლის შენობაში, რისთვისაც უჯრედი მაღლობას სწირავს სამაზრო აღმასკომის განათლე- ბის განყოფილების გამგეს აზნ. ვასილ ქობულაის და სკოლის გამგეს აზნ. აკაკი კუციას. რაკი მიმ- დინარე სამოსწავლო წელი უკვე დაიწყო და შეუ- ძლებელია სკოლის ცხოვრების „შეფერხება“ კრე- ტების მოწყობის სახით, უჯრედმა გადასწყვიტა: ამიერიდან ადგილობრივი ყოველი ეკლესიის შინო- ბაში იქნას მოწყობილი კრებები. რადგან ყოველი ეკლესია ჯერ კიდევ არაა ტენიკურად მოწყობი- ლი საკლუბოდ, რაც შექმნის უხერხულობას კრე- ტების მუშაობის საქმეში, უჯრედმა დაადგინა: ეთხოვოს თემკომს შესაფერ ზომების მიღება.

შესამდ საკითხის შესახებ მოკლე მოხსენებას აკეთებს უჯრედის მდივანი აზნ. ვლ. ხოფერია. იგი აძლევს ამხანაგებს წინადადებას საწვეროს დაუყო- ნებლად შეტანის შესახებ. კრებამ განცხადება მი- იღო ცნობად.

პრაქტიკულ ხასიათის კითხვების გადაწყვეტის შემდეგ კრება შეუდგა მოხსენების მოსმენას. მომხ- სენებლად მოწვეული იყო აზნ. ხოფერია. თემა: „სიძვირე, მისი მიზეზები და მასთან ბრძოლის სა- შვალებანი“. ამ მოხსენებით ამხანაგები მეტად და- ინტერესებული იყვნენ. არ შეიძლება სხვაანართ ყოფილიყო ამ ემანდ სოკლის ღარბ მასსას თანა- ნამედროვე ზღაპრული სიძვირე ყოველ საჭირო საგ- ნებზე, დიდად ზაწუხებს, სოვლის მუშის ნაწარ- მოებს არ აქვს ბავხერი, სიმინდი ფასობს არშინი ნარმის ერთი მეთაღად. ღარბი ხალხი ნელ-ნელა ტიტვლებდა. ამ მდგომარეობით მოხერხებულად სარგებლობენ სხვა და სხვა ჯურის რეაქციონერები მენშევიკები, ყოფილი „სულის მამები“, ყოფილი „ბრწყინვალე წოდების“ მთამომავალი და მრავა- ლი სხვები.

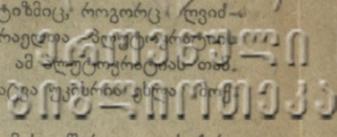
საწყალ გლეხს ყურს მუღამ იმას ჩასჩიჩინებენ, რომ საბჭოთა ხელისუფლება ანადგურებს და ქმნის ყველას გალატაკების პირობებსო. სამუშაოდ, დე- მაგოვის აქვს ვასავალი. ან როგორ შეიძლება წი- ნალმდგივ გახდეს, როდესაც ყოველი გაძვალტყა- ცებული მიწის მუშა ეკონომიურ სიდულტორის მო- რეგში იხრიონა მრავალადა ჩვენს სოფლად გლეხები (განსაკუთრებით პარტიული ამხანაგები), რომლებ- საც არ გააჩნიათ რიგანი ქვეშაგები და ღამე წვე- ბიან ცოლშვლით საწინაღუში, ავსებენ რა მის ბუმბულის ნაცვლად სიმინდის ჩალით. საერთოდ უხვად მოიპოვება უფრო საშინელი, გულშეშარვე- ვანო უკვე ლოვინში იწვა, მხოლოდ არ ეძინა, და გავიგონა უცნობის სიტყვები. ილარიონმა მაგარად გამოხრა კარი და ღიმილით უთხრა მოსულს: „ჩე- მი შეიღო გახლამთ, ანგელოზივით სძინავს, ბავ- შეია... ფოფოდიისაც დიდი ხანია სძინავს, მოსამსა- ხურე გოგო სამაზარეულოშია და ვიდრე არ დაუძა- ხებ თვითონ არ შემივია, ასე რომ, ძვირფასო ნიკო- ლაი პეტროვი, თამამად შეგვიმლიან ლაპარაკი... ძლიერ მოხარული ვარ თქვენი ნახვით, ან როგორ გაბედეთ ჩვენსა მოსვლა, არ გეშინია?“

—„დიდათ პატივცემული მამაო ილარიონ მე- ტად დიდი საქმე დამავალეს თქვენთან. ამ სახით არავინ მიწნობს თქვენსა და ჩემი უფროსის გარ- და... ვანზახ შევიარე დიკვანთან და ჯვრის წვე- რის ამბავი შევთხრე... წარმოდგინეთ მეტლესა- ც კი გამოუტყუდი ამაში და ვეკითხებოდა თქვენზე დასთანხმებულმა ჯვარის წერას თუ არა თქო... ასე რომ დარწმუნებული ვარ ხვალ მთელს თქვენს სო- ფელს მოიდება ამ უკანონო ჯვრის წერის ამბავი და თქვენც თქვენის მხრით ხელს შეუწყობთ ამ ამ- ბის გავრცელებას... დეე ყველა დარწმუნებული იყოს, რომ წუხელის მამა ილარიონთან ვილა- ც უც- ნობი სწორედ ამ საქმისათვის იყო. სადღურშიაც ბევრმა მანახა... ეხლა კი მამაო ნამდვილ საქმეს შე- უდგეთ, დრო ცოტა მაქვს, ამაღამვე უნდა დავბრუ- ნდე...“

—„ძვირფასო ნიკოლაი პეტროვი ამდამ ჩემ- სას მოსიყვით და დიდათ წაბრძანდით“...

„არა, მამაო, ასე სჯობდა და დროც არა მაქვს ამაღამვე უნდა ვაცნობო ჩემი მისიის შედეგი სადაც ჯერ არს... ცოტა ხანს გაჩუმიდა და შემდეგ დაბა- ლის ხნით დაუწყო მამა ილარიონს:

„პოლკოვნიკი მეტად კმაყოფილია თქვენი მუ- შაობით, მართლაც ძვირფას ცნობებს გვაწვდი- თი. ამ მამაო“, ამოიღო ჯიბიდან დაბეჭდილი პაქეტი, პოლკოვნიკმა მიმბრძანა ვაგონეტი თქვენი შრომის გონორარი წარსულ თვისა... აქ ოცი თუმანია და პოლკოვნიკი ბოდის იხდის ასეთ მცირე დაფასე- ბაში, მაგრამ მოგესხენებათ რომ ბრძოლა მავნე ელემენტებთან მეტად დიდს ხარჯებს იწვევს. პოლ-

სურათები სოფლის ცხოვრებაში. ამიტომ ამხ. კრიშის მოხსენების საგანი საკვებით მიზანშეწონი და თანადროული იყო.

პარტიულ მზანაგებობას აუცილებელ სა- პარტიულ წარმომადგენელ მდგომარეობის გაგება- ნაშრომებია. ეს მთი უმეტესად, რომ ამზანაგებ- სებდებთ უშუალოდ ცხოვრება უპარტიო გლხე- მში, რომელთა შორის სწორი თვალსაზრისის შე- შეგებას ხომ დიდი რველიუციონური მნიშვნელობა აქვს.

ამ. გრ. ხოფერის მოხსენება ორ საათ ნახე- გარს გავრძელდა. მოხსენება მეტად შინაარსიანი იყო. ამ. მეტად მდებრივ და გასაგებ (მეგრულ) ნახე ურკვევდა კრებას სიძვირის საერთო ბუნებას, მის გამოწვევას მიზეზებსა და პირობებს. შეეხა ომამდე არსებულ ეკონომიურ მდგომარეობას, უს- ულის სტატისტიკის საფუძველს, სახელ- შეფოთა შორის ნორმალურ ეკონომიურ ურთიერ- ბობას და სხე. მოხსენების მეორე ნაწილში ამ. დაწვრილებით ილაპარაკა ფულის რაობით, მის მნიშვნელობის და ტრიალის შესახებ. აღნიშნა ბო- ბისა და ოქროს ფალიუს შორის არსებული ანხვავება, გააშუქა ფულის კურსის დაცემის ეკო- ნომიური მიზეზები. მეტად სინტერესო იყო ის, რომ ამ. მომხსენებელი ყოველ თავის დებულებას არტივ, ამ. მუშებისათვის ხელშესახებ, მისაწვდომ ავალთებებით ასურათებდა. ეს კი შთაბეჭდილებას ასკვეცებდა მოხსენების მესამე ნაწილში—ამ. გრ. ხოფერი გადვიდა იმპერიალისტურ ომების და ამოქალაქო ბრძოლების პერიოდის განხილვაზე. აღნიშნა საწარმოო იარაღების შუაბრტეა-ქარხნების ანადგურება, კვალიფიკაციონური მუშების გა- ვანტვა, მიმოსვლების გართულება საერთო ეკო- ნომიური დეკადანის: წარმოების კაპიტალისტურ ისტიმიდან გლხეურ შინამრეწველებზე გადასვლა, მოხსენების დასარულ ამ. ილაპარაკა იმ ეკონო- მური მუშაობაზე, რომელიც სწარმოებს საბჭოთა ედერაციის ფარგლებში. აღნიშნა ეკონომიურ აღ- ნენებლობის პირობები. გარაკვი პარტიკაციონში აა მისი დადებითი და უარყოფითი შედეგები. შეე- უ აგრეთვე კერძო სიმინდის ექსპორტის საკითხს უცხოეთში უნდა ითქვას, რომ მოხსენებამ ზედმი- წევნით კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა ამზანაგებ- ჟე. უკანასკნელი ღრმად დარწმუნდნენ იმაში, რომ იძვირე გამოწვეულია საერთო ეკონომიურ პირო- ბობების მიერ და იმაშიც, რომ იმ პირობების გაძლევა შეუძლია მხოლოდ მშრომელთა კლასს, როლუტარიატს და ღარიბ გლხეების სოლიდალუ- ი თავგანწირული მუშაობით. მიღებულ იქნა შე- ადგერი რეზოლიუცია.

კრება დაიხურა ღამის 11 საათზე.
მასწ. აკაკი კუცია.

კულთად საკართვალის კოგანი- სურ გეურნაოგის განყოფილები

გამგებთა გეურნა პრილგა
გუშინ, 26 სექტემბერს, 5 ნახ. სათზე, შინა- გან საქმეთა სახალხო კომისარიატის შენობაში გა- ახსნა სრულიად საქართველოს კომუნალურ მეურ- ნობის განყოფილების გამგებთა მეორე ყრილობა. ყრილობას დაესწრო თექვსმეტი დელეგატი ადგილ- სიდან და სხვა სტუმრები.

ყრილობა გახსნა შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის მთავარ კომუნალურ მეურნეობის განყოფილების გამგემ ამხ. ნანეიშვილმა, რომელმაც

უწვინი გიბრდებთ, რომ შემდეგში ეცდება უფრო შესაფერისად დაფასოს თქვენი შრომა...

ილარიონმა გახარებულმა ჩაიკო პაკეტი ჯი- ბები. ასეთს დიდს თანხას არც კი მოელოდა. წი- ნად თვეში რვა ან ცხრა თუმანს თუ მისცემდნ...

—დიდი მადლობა მოახსენეთ ნიკოლაი პე- ტროვიჩ ბატონ პოლკოვნიკს, ან რათა სწულხებო- და... მე ისედაც მოვალე ვარ ჩემი ხელმოწერის და გულსითის წინაშე წმინდად ვიმასხურო და დავიცვა შეტყობისდაგვარად მეთის ტახტი და საწმუნო- ხედა...

„ახლა არა მკითხამთ რატომ გესტუმრეთ?... თუ ის საქმე, რომლისთვისაც მოესულვარ კარ- გულ დავაგვირგინეთ... ო-ო, მაშინ მამაო ილარი- ონ ბლაღოჩინოვა უზრუნველყოფილია და თუ ინე- მბობთ საუკეთესო მრეველი ტვილისში, თანაც ქონე- რიგითაც საკმაოდ შევამსუბუქებთ პოლკოვნიკის სალონს... ხუპრობა იქით იყოს მამაო ილარიონ და მეტად დიდი და პასუსსაგები საქმე გვევალბათ თქვენ. ვიცით თქვენი გამკრიახობა, გამოცდილება და ნიჭი და დარწმუნებულ ვართ ამ საქმეს ბრწყი- ნივლედ შესარულეთ...“

—მთელის ჩემის სხეულით, სულით და გუ- ლით თქვენს განკარგულებაში ვარ... არ დავხოვავ არც შრომას, არც თუ საჭირო იქნება თვით სიკო- მალუს ღვთისა და მეფისათვის...“ არწმუნებდა მამა ბლარიონი...

„მაგაში ჩვენ დარწმუნებული ვართ“, მიუკო- რესულმა და განაგრძო: თქვენ კარვად მოგხსენე- ბათ რომ თქვენი სოფელი მეამბოხეთა ბუღეა მით აგრეთვე თუ ვინ მეთაურობს ამ ბუღეს, აქ მეტად ძლიერი პარტიული ორგანიზაცია არის. ეს მთავარი თქვენის შემწეობით ჩვენ ვიცით. მას- მთავარს გიორგი ზარიშვილს თქვენცა და ჩვენც უნდა ვიცინებთ... მაგრამ აღწერილ მას ხელს არ ახლებთ, დღე იყოს ჯერ, იმუშაოს... ჩვენ გვინდა რომ მასთან ერთად ბევრი სხვაც მოჰყვეს მახეში, რომელმაც გიორგი ზარიშვილი ჩვენთვის სა- მარბილო არ არის... როდესაც მოვისურვებთ უმაღ- ლესი შრომებთ თავიდან...“ ნიკოლაი პეტროვიჩი

ყრილობას მიმართა მოკლე სიტყვით და აღნიშნა ის დიდი მნიშვნელობა ყრილობის, რომელიც აქვს დღევანდელ მეურნეობის აღორძინების ხანაში ახა- ლი ეკონომიური პოლიტიკის შემოღებით და უსურ- ვა ნაყოფიერი მუშაობა.

პრეზიდენტი არჩეულ იქნა ამხ. ნანეიშვილი, ამხ. გავაშვილი (ქუთაისი), ამხ. რამიშვილი (აქარის- ტანი).

მიღებულ იქნა დღის წესრიგი და დამტკიც- და ყრილობის რეგლამენტი.

ყრილობაზე წამოიჭრა ერთი ისეთი საკითხი, რომელიც დიდი ხანია სრულიად რუსეთის კომპარ- ტის მე-12 ყრილობამ საბოლოოდ გადასწვრიტა და რომლის შესახებ ხშირად კვითხულობთ გახე- თებში „სიტყვიდან საქმეზე“ ეს საკითხი იყო ენის შესახებ თუ რომელ ენაზე უნდა სწარმოებდეს ყრი- ლობა. ხმის უმრავლესობამ გადასწვრიტა, რომ ყრი- ლობა ჩატარებულ იქნას ქართულ ენაზე.

ამის შემდეგ შინაარსიან სიტყვას ამბობს ში- ნაგან საქმეთა სახალხო კომისრის მოადგილე ამხ. ტალახაძე „საერთაშორისო მდგომარეობის შე- სახებ“.

ყრილობის დღის წესრიგში არის დასმული შე- მდეგი საკითხები:

1. მოხსენება შ. ს. ს. კ. კომუნალურ მეურ- ნეობის განყოფილების 1922 | 23 წ. მუშაობის შე- სახებ (მომხსენებელი ნანეიშვილი).
2. მოხსენება ადგილებიდან.
3. მოხსენება საბინაო პოლიტიკისა და მშე- ნებლობის შესახებ (მომხსენებელი ფურცხვანიძე).
4. მოხ. კომუნალური ბნკის შესახებ (მომხსენ- ნებელი გვიგინაილი).
5. მოხ. ადგილობრივ გადასახადებზე და ფი- ნანსების შესახებ (მომხ. ხახანაშვილი).
6. მოხ. ქალაქების მიწადმოწყობის შესახებ (მომხ. დეკანოზიშვილი).
7. მოხ. ამშენებლობითი საქმის ორგანიზაციის და საქართველოს ს. საბ. რესპ. დასახლებულ ად- გილების და გეგმის შესახებ (მომხსენებელია თე- მანიშვილი).
8. მოხ. ადგილობრივ საერთო და კერძო სა- რგებლობის წარმოებათა შესახებ (მომხ. დეკანოზი- შვილი).
9. მოხ. ადგილობრივ მნიშვნელობის გზებისა და ტრანსპორტის შესახებ (მომხსენებელი თუმანი- შვილი).
10. მოხ. საქართველოს ცეცხლისგან დაცვის საქმის მდგომარეობის შესახებ (მომხსენებელი ბე- რიძე).
11. მოხ. კომუნალური დაზღვევის შესახებ (მომხ. ასლანიშვილი).
12. მოხ. კომუნალურ მეურნეობის განყოფი- ლების ორგანიზაცია და კომუნალურ მეურნეობის მუ- შათა კავშირის შორის ურთიერთობის შესახებ (მომხ. სერგევი).
13. მოხ. კომუნალურ მეურნეობის საორგანი- ზაციო სტრუქტურის შესახებ (მომხსენებელი ნანეი- შვილი).
14. მიმდინარე საკითხები.

პირველი სხდომა დაიხურა საღამოს 8 სა- ათზე.

საქართველოს პრეზიუმბ და „თარბუთი“

(პასუხად ვ. მირიანაშვილს).

მე იმ თავითვე გადაწყვეტილი მქონდა, რომ პრესაში არ გამოვსულიყავი და არ ჩავებოდი სა- ქართველოს ებრაელთა საკითხის ასეთ შემო ატეხილ პოლემიკის ფერხულში.

ეს გადაწყვეტილება იმით კი არ აიხსნება, თითქოს მე ეს საკითხი არ მაინტერესებდა და გულ- გრილად უყურებდი ჩემ მოძმეთა კულტურულ სიბე- ჩავეს; მირიქით, ამ საკითხს უპირველესი ადგილი ეჭირა ჩემ ცხოვრებაში და ჩემს უმთავრეს მიზანს შეადგენდა ამ საკითხის ახსნა და მოგვარება ჩემ თანამოაზრებებთან ერთად: მაგრამ მე უპირატესობას ვაძლედი მუდამ პრაქტიკულ მუშაობას საქართვე- ლის ებრაელთა შორის საგანმანათლებლო ასპარეზზე, ვინც უმინო პოლემიკის გამბას ყველა უპასუხის- მგებლო პარტებთან, მით უმეტეს, როდესაც ამწვე რა არა საკადრისი ხარისხი უდგეს ყველა ამ მო- წინააღმდეგე პირების გამოვსვლას, და რადესაც ხე- დავ მათში სახეს ყველა იმ ევროპიულ ნაციონა- ლისტ-შოვინისტებისას, რომელთაც ერთგვარი შაბ- ლონური გზა აქვთ გატყვენილი ებრაული ერის ეროვნული სულის აღორძინებისა და მისი თვითგა- მორკვევის მიზართ: „ვინც ჩვენთან არ არის ჩვენი მტერი!“

ამიტომ გამბობდი მუდამ საქართველოს ებრა- ელთა ასიმილიაციის მომხრეების შესახებ: დაე, იტეხონ თავი ამ დონეობებში, ებრალონ. ქარის წისქვილებს, ჰქადაგებდნ ჩვენ გადაგვარებას და ასიმილიაციას, ცხოვრება და სინამდვილე მაინც თა- ვისას გაიტანს და ჩვენი ერის ნაწილიც საქართვე- ლოში, გვიან თუ ადრე, გამოფხზლდება სილათის ძილისგან, გაერკვევა თავის გინაობაში და ჩაებმევა საერთო და ეროვნული ცხოვრების განვითარების ფერხულში მეთქი.

ჩვენ გვეჭირა სწავლა-განათლება, გათვითცნო- ბიერება და აქეთენ უნდა იქნას მთელი ჩვენი ყურადღება მიქცეული და არ ამა თუ იმ ასიმილა- ტორ ანუ ნაციონალისტ-შოვინისტთან ბრძოლა გა- ზეთების ფურცლებზე. ეს ეფემერული თავის თავად გაქტრებინა, როგორც მოვალეა, იხე წაღვიან, რო- გორც მოხდა ეს ბევრ სხვა ქვეყნებში მეთქი.

თითქმის ასეც მოხდა. იმ დროს, როდესაც საქართველოს ებრაელთა ახალგაზრდობაში, თუმცა ნელი ნაბიჯით, მაგრამ უკვე დაიწყო გამოცოცხლე- ბის ნიშნები, სალი ეროვნული გათვითცნობიერების სიმპტომები და საერთოდ საზოგადო და ეროვნული კულტურის წყურვლი, ამ დროს ის თითო ოროლა ასიმილიაციის „დიდოლოგები“ ხანანაშვილები და კომ, რომელიც ქართველ ნაციონალ-შოვინისტე- ბის მიერ წაქეზებულნი სტენდენ ქარიშხალს ჰქეა წყალში და გახეთობის ფურცლებზე უჭრებს უქედ- დენ ქართულ საზოგადოებას, პაპზე მეტი კათოლი- კები მართ, ქართველები ვართ და საქართველოსთ- ვის თავს გავსწირავთო, ამოაშუქა თუ არა წითელ- მა ვარსკვლავმა საქართველოში, დაავიწყა ამ ურა- პატრიოტებს თავიანთი გმირობა და ქართველობა და პირველ შემთხვევაშივე აიკრეს გულა ნაბადი ყველა მათმა მიმდევრებმა „მობიკეს ფარები“ და მოუსესეს კონსტანტინოპოლისაკენ.

აქ გასაკვირველი არაფერი იყო. ასეთია ბუ- ნება პლუტოკრატიისა და მათი „დიდოლოგიისა“ და რა თქმა უნდა არც ებრაელთა პლუტოკრატია შეადგენდა გამონაკლისს და ქუთათური ხანანაშვი-

ლო ხნის განმავლობაში მრავალი თავი მოგვევით, მაგრამ კიდევ საკმაოდ შერჩა და კვლავ ხიფათს გვიმზადებდა, იქ, მაღლა, ცენტრში გულბრყვილო შილალ მონხელებს ჰქონათ ეს არის რველიუცია მოვსებით, მაგრამ ჩვენ უფრო ახლოს ვდგავართ და უფრო ჩახედულნი ვართ, საქმის სიღრმეში და ჩვენ ვიცით, რომ დღეი ჯერ კიდევ ცოცხალია, იგი ჰრილობებს იმთელებს და ახალი, საშინელი ბრძო- ლისათვის ემზადება და თუ ეხლავე, ვიდრე იგი ჯერ სასებით არ გამოკეთებულა, ჯერ კიდევ და- სისტებულნი, არ მოგაკვეთთ შერჩენილი თავები, საქმეს სამუდამოდ წაფაგებთ და მაშინ ვაი ჩვენ და ვაი მთელს ქვეყანას... ამა მამო საქმის ვითარე- ბა და გარემოება დავიხატეთ, ეხლა თქვენ იცით... ვიმეორებ თქვენზე დიდს იმდენ ამყარებენ და თუ გამამართლეთ ეს იმედი, რაიციკ... ექსპარხოსობა და მით მოითხოვთ, მოგკემენ... ხომ გესმით რას თხოულობენ თქვენგან?... ასლი, ასლი დოკუმენტე- ბისა და ეს ასლი ისე უნდა იქნას გადაღებული, რომ ზარიშვილმა არაფერი ვაიგოს, თორემ საქმეს სათავეშივე დავლუაბთ... აბა რას იტყვით მამაო ილარიონე!?

ილარიონი ჩაფიქრდა. საქმე მართლადაც როუ- ლი და მიმე იყო, სახიფათოც... მაგრამ მღვდლი თვალწინ იშლებოდა ბრწყინვალე პრესპექტივა: ბლაღოჩინოვა, ტვილისი, კარიერა... ფული, ფუ- ლი... ერთ წამს ახრში გაუარა: ვანო? მეტად უყვა- რდა მღვდელს ერთად-ერთი შვილი, იცოდა თუ რას წარმოადგენდა გიორგი ვანოსათვის, გრძნობ- და რა საშინელი შთაბეჭდილება მოახდენდა გი- ორგის უბედურობა, მაგრამ უმაღ თვითონვე ჰპოვა დამამშვიდებელი საბუთი: „ვანო სემენარისათვის უკვე მომზადებულია, დღეს თუ ხვალ უნდა კიდევ გავმზავროს გამოცდის ჩასაბარებლად და ახალი შთაბეჭდილებანი მალე დაავიწყებენ გიორგისაც და ყველა უსამეფოებას...“ ზავშია, გულმავი- წყლიო.

„მეტად სერიოზული საქმეა“, ცოტა სიჩუმის შემდეგ დაიწყო ილარიონმა, დიდი სიფრთხილეა საჭირო. მოგვხსენება რა ფრთხილ და გამოცდილ

ლების ქართული პატრიოტიზმიც, როგორც ღვიძ- ლი შვილი ქუთაისის ებრაელთა მრეწველობის ფსიქოლოგიისა გადაყა ამ უსუსტოობას თან. მაგრამ მათი პოზიციის დაცვა უკონკრეტოა...“

პ. მირიანაშვილს.

როდესაც წავიკითხე მისი წერილი: „საქარ- თველოს ისრაელთა ავტონომია“ (ტრიბუნა № 578), სწორედ რომ საცოდავით მეჩვენა ასეთი უსუსტო მსჯელობა, სჩანს, რომ არა თუ მარტო „ლაშქარი“ შემოფანტვით, მასალაც კი შემოღვევით ამ ბატო- ნებს, რომ ვერ გამოუტყებოთ თავიანთ წერილები- სათვის მეტი შინაარსი მახედ, რომ არ იხმარონ მასალად ის რასაც მატარებლებში ყოველივე ლა- პარაკის მადანედ მოსულა მგზავნი პროვინციული ებრაელის დანახვზე გაუბამს ასეთ ლაპარაკს და აწვილებს მას. როცა ვკითხულობდი ხსენებულ წე- რილს, მხოლოდ ერთი კითხვა მიტრიალებდა თავ- ში: ჩეტავ რისთვის არის ერთ ჰანაწყვეტაში ეს პატივცემული პიროვნება, ჩეტავ ვის ინტერესს იცვავს იგი—ებრაელთა მსახურს? ანუ ამის გაგება- მხოლოდ ერთი კი აშკარაა: მას გაუგია კულტურის საზოგადოების ჩანასახის დაარსება საქართველოს ებრაელთა შორის და მიზნად დაუსახავს მისი გა- შავება მთავრობისა და საზოგადოების წინაშე.

მოქ. პეტრე მირიანაშვილი თვის წერილის დასაწყისში სწერს: „კულტურის საზოგადოება თარ- ბუთის დამაარსებელი ჰქადაგებენ ებრაულ ნაცი- ონალიზმსა“. არ ვიცი მოქ. პ. მირიანაშვილს რო- გორ ესმის სიტყვა „კულტურა“ ან „ნაციონალიზ- მი“. რა თქმა უნდა მეტად ეს უკანასკნელი მცნება მრავალნაირად არის განსაზღვრული და შეიძლება მოქ. მირიანაშვილსაც ჰქონდეს ამ ტერმინის თავი- სებური გაგება.

მაგრამ ჩვენთვის კი აქ საძრახი არაფერია- თუ ჩვენი „ნაციონალიზმი“ იმაში გამოიხატება, რასაც საზოგადოება „თარბუთი“-ს წესდება აღნი- შნავს „საზოგადოებო სწავლა-განათლება და კერ- ძოდ ებრაული ენის, ისტორიის და კულტურის შესწავლა და გავრცელება საქართველოს ებრაელ- თა შორის“, მგონი ასეთი „ნაციონალიზმი“ ყველა- სათვის მისაღებია და თვით საბჭოთა ხელის უფლე- ბასაც ნაციონალურ საკითხის მოგვარებაში ეროვნე- ნებათა უმცირესობათათვის მთელი სიმძიმე მხო- ლოდ აქეთ გადაეჭეს, რომ ყველა წერილ ერებს საშუა- ლება მიეცეთ თავიანთი ენის, ისტორიის და კულტუ- რის შესწავლისა. და მით უმეტეს ჩვენ ებრაელთა ერს, და განსაკუთრებით საქართველოში მცხოვრებ ებრაელთ ჩვენი „ნაციონალიზმი“ განსაზღვრისა- თვის. სხვა არაფერი არც გვაქვს და არც გვეჭირა და მავ ჩეტავ რა არის აქ სასაყვედრო! გარდა ამისა მოქ. მირიანაშვილს ეს ორი არსებითი სახელი დ. ბაზაოვი და „თარბუთი“ ერთი და იგივე ჰკო- ნია, რის გამოთაც „თარბუთის“ „ბრალს“ დ. ბაა- ზოვის ახვევს და დ. ბაზაოვი „ბრალს“ „თარბუთს“. ამიტომ ვეტყვი მოქ. მირიანაშვილს, რომ „თარ- ბუთი“ საზოგადოება ჩამოყალიბებულია, აქვს მას შემშავებული წესდება და აქვს ებრაული ქულტუ- რის და მისი გავრცელების შესახებ თავისი შეტე- დლება და გაგება დამოუკიდებლად ამა თუ იმ წერის გაგებისა ამ საკითხის შესახებ და ამიტომ დიდი დანაშაული იქნებოდა ასეთი დემოკრატია, რომ პიროვნება და საზოგადოება ერთმანეთში აუთო. და ამნაირად პასუხისმგებელი ვახადო ერთი მეო- რისათვის. რაც შეეხება დ. ბაზაოვს და მის შვილს გ. ბაზაოვს, მე მათ არ დავიცავ, ვინაიდან მათ სრულიადაც არ სჭირად დაცვა; ვინც გულდასმით

კაცთან გვაქს საქმე, თუ კი ეს დოკუმენტები გიორ- გის ხელთ არიან, დარწმუნებული იყავით ისე აქვს შენახული და ისე სდარაჯობს, რომ ძე ხორციელო ვერ მიეკარება. თანაც ასეთს საქმეში არავის ენ- დობა, მით უმეტეს მე...

ვერ იქნა ვერ მოვიგე მისი გული. სხვათრივ კარგ განწყობილებაში ვართ, მაგრამ რა წამს ასეთ საქმეს მადგება, უმაღ შეიკმუშება და მიუჭიდება ხოლმე... ყოველ შემთხვევაში, როგორც მოგახსენეთ არაფერს დავხოვავ და ვეცდები ჩემდამი ნდობა- გაყვამართლო... დარწმუნებული იყავით არა კარიე- რა, და მოგებით ან და სხვა რამე პირადი მოსაზ- რებით ვხელმძღვანელობ. მხოლოდ საქმე, იდეა მა- მოძრავებს და ის დიდი ნდობა, რომელსაც ჩემდამი იჩენენ უფროსები...“

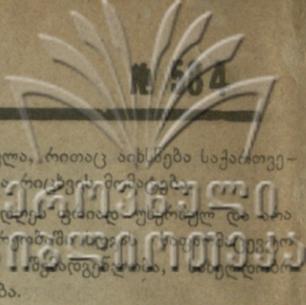
ბოლოს იმით ვათავავეს, რომ მღვდელმა გა- მოსთხოვა ორი დღე მომზადებისათვის, ორი დღის შემდეგ მღვდელი ტვილისს წავიდოდა, აცნობებდა საქმის ვითარებას და მის მიერ დაწყობილ გეგმას და იქ საბოლოოდ გადასწვრიტდნენ თუ როგორ უნდა მოიქცნენ...“

სწორედ ღამის თორმეტი საათი იყო რომ კარ- ი დავაკუტუნეს, ვაიდა მღვდელი და მას კარებთან მეტადე კიბა დაუხვდა, მოსულიყო სტუმრის წასა- ყვანად. უკანასკნელი გამოემშვიდობა მღვდელს, გა- ვიდნენ ერთად გარეთ და აქ „ნიკოლაი პეტროვი- ჩმა“ მღვდელს ქიტასთან უთხრა: „აბა მამაო, მაშ იმედო მაქვს მალე თქვენს ძველ წმინდა ტაძარში სამუდამოდ გამამდინარებოთ...“

— „ვეითობ, ვეთილი“, უპასუხა მღვდელმა, მიუბრუნდა ქიტას: „ქიტა მალე შენი ლინიქა ნე- ფე პატარძლისათვის დაგვეკირდება და აბა შენ იცი არ შემარცხენია...“

„სიამოვნებით, მამაო, ვეცდები, უპასუხა ქი- ტამ, შოლტი გააწნა თავის ფერდებ ჩავარდნილ ბეჭერ ცხენს და ცუკუკით წაიყვანა უქნობი სად- გურისაკენ.

(შემდეგი იქნება).
ი. გიდეგანიშვილი.

წიკითხა მათი წერილები, იმათ ხომ კარგათ იციან, თუ რამდენად საბუთიანია მოქ. პირიანდვილის პრადლებანი თითქოს ისინი ხახმებისა და ბურჟუაზიის ინტერესების დამცველი არიან და მათთვის მოითხოვენ შევლის (უმეტესად გ. ბაზოვის წერილები) და ვისაც არ წაუკითხავს იმისთვის ხომ ჩემი დაცვა სრულიადაც პეტია.

მოქ. პ. პირიანდვილი ამბობს თავის წერილში, რომ სარწმუნოებით ერის განსაზღვრა შორს წავიყვანს და მასთანამდე ამაზედ იგი მეტად სთვლის ლაპარაკს. ამის შესახებ ჩვენ უფრო მეტად ვთვლით ლაპარაკს, ვინაიდან ჩვენ, ჩვენი ვინაობის მტკიცება არ გვჭირდება. დაგვირდება მაშინ, რომ ჩვენ ოდესმე ჩვენი სახელი და ვინაობა დაგვიწყებოდა და თუ სჭირათ ეს მოქ. პირიანდვილებს, ხანაწიველებს და კომ. დეგ, მათ ჰქვიათ ძველი „ლოკუმენტები“, იქნაონ ანტროპოლოგები, აზომინონ თხემები და იჯახირონ თავი, და დარწმუნებული ვარ, რომ სანამ ისინი თავიანთ „მეცნიერულ“ დასკვნას გამოიტანდენ საქართველოს ებრაელთა შესახებ მათ გადაგვარებისა და ასიმილიაციის მორევში ჩასახრობად, ცხოვრება მოახდენდნ თავისებურ სასწაულს და საქართველოს ებრაელობაც თავისი დიდი ხნის დაგუბებული ძალით და ენერჯით, ყმაწვილური სიხარულით შეუდგება თვით გამოკვლევას, სოციალურ-ეკონომიურად გაჯანსაღებას, სალი მოთვლემხედველობით აღჭურვის და როგორც თავისთვის ისე საერთო საკაცობრიო ზედინერებისთვის ბრძოლაში ჩაბნას. და იქნებ მაშინ მაინც არ ჰქონდეთ მათ გასაქართველებლად და უითომ გულმტკიცებული გრძობით გაქვნითლი მირიანდვილებს საშუალება, რომ უფროდ მათ ვახეთის ფურცლებზე „ჩარჩ-ვაჭრები“ და „მეცნიერები“.

(დასასრული იქნება)

ჩვენი სკოლა

მესამე საცდელ საჩვენებელი შრომის სკოლა.

დიდი გაჭირვება განიცადა ჩვენმა სკოლამ უკანასკნელი ათი წლის განმავლობაში. ჯერ იყო და 1914 წ. მასწავლებელთა ჯარში გაყვანამ შეაპტა ჩვენში სახალხო ვანათლება. რევოლუციის პირველი დღეები იმდენი იმდენი იმდენი, რომ ძველი სკოლა განახლდება და აყვავდება; ვფიქრობდით, რომ რევოლუციონური განახლების სული შეიჭრებოდა და სკოლის დახვეწებულ კედლებში და გაასპეტაკებდა მის. მაგრამ იმედი არ გამართლდა, ვინაიდან რევოლუციის მოჰყვა ხელფასის სახლპრო დაკემა, რამაც გამოიწვია გამოცდილი და მომზადებული მასწავლებლების გაქცევა სკოლიდან, და განახლების ნაცვლათ მოუზადებელი მასწავლებელი შეიჭრა სკოლაში, მან საესებით დააობა და დაკინა, დააქვეითა იგი. საბჭოთა ხელისუფლება სცდილობდა სკოლა აღედგინა და მასთან სულიერადაც განეახლებია, მასში შთაბერა ახალი, უჩვეული რევოლუციონური სული.

მაგრამ ყველა ამისათვის იყო საჭირო ფრად მომზადებული და უზრუნველყოფილი მასწავლებელი, ე. ი. საჭირო იყო არაჩვეულებრივი ფინანსური ღონისძიებანი, რაც საბჭ. მთავრობას არ ჰქონდა. ყველა ამის გამო განათლების კომისარიატმა განიზრახა შექმნა რაოდენიმე საცდელ საჩვენებელი სკოლა, უზრუნველყო ისინი, რათა იქ არ ჩამქრალიყო რევოლუციონური კვლევა-ძიების ღამპარი, რათა იქ შეეღწეებოდა ახალი სკოლისათვის მისაღები მეთოდები. და როდესაც საბჭ. რესპუბლიკა ფინანსურათ მომზადდებოდა, მაშინ მთელი რესპუბლიკის მასშტაბით დაიწყო სკოლის აღდგენა, მიწოდებდა უკვე შემუშავებული ახალი მეთოდები და ამ რიგათ ერთბაშით განეახლებია სახალხო სკოლა საქართველოში.

როგორც ხედავთ, მიზანი ვანათ. კომისარიატისა ფრად სიმპატიური და მოსაწონი იყო, და ამ კარგი საქმისათვის კომისარიატი არც ხარჯებს ერიდებოდა. ის სცდილობდა წაეჭებებია ეს სკოლები, როგორც მორალურათ ის მატერიალურათ და ამით დაენთო მათში დაუზარებელი კვლევა ძიების კონციონი.

მაგრამ საუბედროთო ეს მორალური და ქონებრივი სიუხვე ვერ გამოიყენა მესამე საცდელ-საჩვენებელი სკოლაში. მიუხედავათ კომისარიატის სიუხვისა, დასახლებული სკოლა იყო უფლარბესი, და მოგხსენებათ, რომ სიღარიბის აუცილებელი თანამზავრი სისუსტეა. ბევრს გაუკვირდება: სად კომისარიატის სიუხვე და სად სიღარიბეო, მაგრამ აქ გასაკვირი არაფერია, რადგან სულ სხვაა ქონება და სულ სხვაა ამ ქონების ამა თუ იმ საჭმეზე მოხმარება. სადაც ანგარებასა და დაუდევრობას აქვს ადგილი, იქ ვერც სიუხვე და ვერც კეთილი სურველები ვერაფერს გახეობდენ.

რაკი სიღარიბეზე ჩამოვარდა ლაპარაკი დანიწყით აქედან: სკოლა მოთავსებულია ყოფილ საოსტატო ინსტიტუტის შენობაში. ეს ინსტიტუტი ერთად ერთი იყო არა მართო ტელისში, არამედ უკანასკნელ ხანამდე მთელს კავკასიაშიაც და შესავერისადაც იყო მოწყობილი. ცხადია, ასეთ სოულქო სასწავლებელს საქმებიც ექნებოდა სამასწავლებლოში, სად წავიდა არ ვიცი, მაგრამ ეს კია, რომ მესამე საცდელ-საჩვენებელი სკოლის მასწავლებლოში საქმები არ იდგა. მთელი წელიწადი მასწავლებლები—ზოგი ფეხზე ვიდრე, ზოგი სტოლებზე და ზოგიც დანჯრებზე თუ ჩამოცხდებოდათ

ხოლმე. მგონი ვასაგებია, რომ მოქმედულ მასწავლებელს არ შეუძლია 4—5 საათი ფეხზე დგომა; გაკვეთლის შეცვლისას მან ცრტათი მაინც უნდა დასვენოს ფეხებშიც და ზურგის უკნალებშიც. ვასაგები კია, მაგრამ სკოლის ვამეძ ბ. დიტო უზნაძე ასეთი წერილ მონებით თავს არ იწყებდა.

კარგა ხნის განმავლობაში ზოგი კლასის კარებს სხელები არა ჰქონდა, ან მხოლოდ ერთ მხარეს ჰქონდა და ყოფილა შემთხვევა, რომ ვინმე უცაბედათ კარს მოიხრავდა, სახელური კი ან ვარდნა მოექცეოდა, ან სულ არ აღმოჩნდებოდა, მაშინ მოწვევები—კლასში იმწყვედოდენ, სანამ ვინმე მადლიანი მათ არ გაანთავისუფლებდა. მასსოვს ასეთი შემთხვევა:

როდესაც შევედი გაკვეთილზე საბუნებისმეტყველო კაბინეტში და იქ დამიხებებოდენ ხოლმე, ამ დღეს კი კაბინეტში ცალიერი დამიხებია. მიზეზი ვითხებ: „არ ვიცი, თუ—ყო პასუხი,—ჩვენ ქვევით ვიყავით, ზევიდან არ ჩამოსულანო; წავალთ დაუძახებთო—რად უნდა დაუძახებთ, ზარი ხომ იყო მეთქი—ფუთხარი. მე სულ იმაზე ვფიქრობდი თუ აქვთ მეთქი ვიფიქრე, თან მწყენდა, რომ სწორეთ ჩემს გაკვეთილს დაუპირდაპირეს რაღაც კრება თუ სხვა რამ. ათი წამი ვიცადე, არც მინდოდა დამეძახებია, რადგან წინააღმდეგი ვარ მოწვევების გაკვეთილზე ძალით შერევისს (არც იყო საჭირო!).“

უცებ კარი გაიღო და ერთბაშით შემოიჭრა ორი ათეული მოწაფე. მე მიზეზი ვითხებ „დაგვამწყვედეს, მასწავლებლებო, ვინაშია სახელური გამოიღო, კარი მთარჯჯავა და შიგნით მოვეჭექითო“. თან მოჰყვა ხელგარჯილობის მასწავლებელი, რომელმაც მიამბო, თუ როგორ ეხებებოდენ კარებს დამწყვედული მოწაფეები და როგორ ვანთავისუფლა მან ისინი.

საჭირო შექმნა ასეთი შემთხვევის აღნიშვნა და ჩვენი სასტიკი ვალაშქრება საბჭოს სხდომაზე ასეთი დაუდევრობის წინააღმდეგ, რათა ეს უბრალო საქმე მოგვარებულიყო, კარებისათვის სახელურები გაკვეთებიათ და ბოლო მოღებოდა დამწყვედული მოწაფეების ხათქუნს კარებზე.

საბუნებისმეტყველო კაბინეტში მოთავსებულია შვაფები, სადაც ინიხება მასწავლო ხელსაწყობები და პრეპარატები. არც ერთი შვაფი არ იქცემოდა, ამიტომ შიგ ზოგ რასმე ვერ ვსტოვებდი (დამეკარგა მაგარტელი, სამიკროსკოპო პრეპარატების გამოსაჭრელი სამართებელი) სამართებელს, მაგ. ჯიბით ვატარებდი. და თუ ხანდისხან შინ დამჩვენებოდა, გაკვეთილზე უკვე თელი მეშუებოდა. რამდენჯერ მივართეთ თხოვნით, შევეკვებოდათ ხსენებული შვაფების კარები, მაგრამ ისინი დღესაც ვაუპოებდელია.

ამავე კაბინეტში არის ვიტრინები, სადაც არის მოთავსებული მრავალი ნიმუში სხვა და სხვა მინერალებისა. არ არსებობს არც სია მათი და არც არავითარი წარწერა. მათი გარჩევა და აღნუსხვა მინდოდა (რაც დიდს შრომას მოითხოვს); ვსთხოვე გაეღოთ ისინი (დაკეტულია), მაგრამ ჯერაც არ არის განხილი. როდესაც დამპირდებოდა რომელიმე ნიმუში, დავაქვრდებოდი შუშას და თუ გამოვცინობდი ასე შორიდან; მერე დაიწყებოდა გამოვლები აპერაია: ერთ ადგილს შუშა ვატეხილია, მეორეს—გაღებული; აი აქედან შევყოფდი ხელს, ჯოხს ან მამას და გამოვართევდი. სკოლა არ იყო უზრუნველყოფილი ცდებისათვის საკმაო ხელსაწყობებით და რეაქტივებით. დიდი ხეყნა—მუდარა იყო საჭირო, რომ გამოენახათ ორიოდ გროში და ისიც—წადი და იყიდეთ.

ადმინისტრაცია კი ურსაც არ იბრტყდა ასეთების შექმნაზე. განზრახული გექონდა ექსპურსიები სხვათა შორის ბატანიკურ ბაღში. ამისთვის ნებართვა იყო საჭირო, ასეთს ვინ ვიძისებოდა. მერე ვისი მოვალეობა იყო ასეთი ნებართვების აღება და ექსპურსიების ტენიკური მოწყობა? ცხადია გამგის, რომელსაც ამისთვის არა სცალოდა.

გასულ წელს საბუნებისმეტყველო და ხელგარჯილობის კლასები მოთავსეს დაბლა ძველი კორპუსის ნესტიან ოთახებში. კედლებიდან წყალი მოჰონავს. განსაკუთრებით ხელგარჯილობის კლასში საშინელა ნესტიანი და დაბზული ატმოსფერა არის დაუგებებული. რათა დაეფიქრათ კედლების სისოფლე, ისინი მაზუთით შეითხნეს. ასეთს ოთახებში ტარდება 30-მდე გაკვეთილი ბუნებისა და ხელგარჯილობის. უკანასკნელ გაკვეთილებზე მოწაფეები ეწყვიან ფიზიკურ შრომას, ეს იწყვეს სხეულში ვადაპეტებულ წვას და ზედმეტი სითბოს დაგროვებას, რის რეგულიაცია უნდა ხდებოდეს აორთქლების მექანიზმით. მაგრამ თუ ვარემოს ატმოსფერა ორთქლითვე არის გაფენილი, როგორც ეს დასახლებულ კლასებშია, ცხადია გაძნელებდა ოჯლის აორთქლებს და სხეულში სითბოს რეგულიაცია, რაც დიდათ მავნებელი იქნება ნორჩი ორგანიზმისათვის. ეს ყველაფერი ასეა, მაგრამ დიტო უზნაძე მხოლოდ თავის თავზე ჰფიქრობს და სხვისი ჯანმრთელობა მას აღბად არ აინტერესებს.

მერე რამ გამოიწვია კლასების ასეთ უვარგის, ნესტიან ოთახებში გადატანა? ამის მოგძობ ისტორია აქვს.

ბოდიშს ვიხდი მკითხველის წინაშე, მაგრამ ეს არა სასიამოვნო ისტორია უნდა მოგახსენო. 1922 წლამდე იმ შენობაში შრომის სკოლასთან ერთად არსებობდა ბ. დიტო უზნაძე. ის სარგებლობდა ბინით და სხვა რამეებით, რაზედაც ქვევით გვამბობა ლაპარაკი.

1922 წელს ეს ინსტიტუტი დაიხურა და მასთანამდე უზნაძემაც ვასწყვიტა კავშირი დასახლებულ შენობასთან. ეს ვარემოება არ იყო ხელსაყრელი მისთვის, ამიტომ მან, რათა აღედგინა უფლება დასახლებულ ბინაზედ, განიზრახა იქ ჰესტილოგურ კაბინეტის გახსნა.

ამ მიზნით მოსთხოვა შს. სკოლის ფიზიკური და საბუნებისმეტყველო კაბინეტის დაცლა (მაშინ შს. სკოლა მას არ ემორჩილებოდა) და ქვევით ნესტიან ოთახებში გადატანა. ამას არ დაეთანხმა პედაგოგური სამპო შრომის სკოლისა. მე ერთ ამხანაგთაგან ერთად მქონდა დავალებული საწინააღმდეგო დადგენილების მოხსენება ბ. უზნაძისადმი. უნდა გენახათ როგორ კანკალებდა ის, როცა გვისმენდა. ჩვენი „საზოგადო მოღვაწე“ წარსდგა ჩვენს წინაშე, როგორც ნამდვილი კაცუნა, ექუის კარნახით მოცახცა „შეკრებიკი“. ბევრი ევრინა, ბევრი ოჯლი ღვარა; მისი თქმით, სახელმწიფო უნივერსიტეტი დაიღუპებოდა და საქართველო სულ დაიქცეოდა, თუ ჩვენ პსიკოლ. კაბინეტს არ მივიღებდით.

მაგრამ ჩვენ რაკი ვიცოდით ყველა ამის სარწული, ვიცოდით, რომ ქართული უნივერსიტეტი კი მოახერხებდა ორი ოთახის შოვნას პსიკოლოგიური კაბინეისათვის და საქართველოც არ დაიღუპებოდა—არ დაჭუბოთ და ფიზიკური კაბინეტი არ დაესცალოთ.

მაგრამ ვავიდა ორიოდე კვირა და დიდი ამბები მოხდა: ვაჩნდა საოსტატო ინსტიტუტი. მის დირექტორად დანიშნა ბ. უზნაძე, იგივე დანიშნა შრომის სკოლის გამგეთაც ყოფილი გამგე-თანამშემოთ იქცა, ყოფილი თანამშემოთ კი უბრალო მასწავლებლათ. ეხლა კი დაეპატრონა ბ. დიტო შერბობას, მან წესდ. სამპოს წინააღმდეგ ადმინისტრაციული წესით დააცლივინა ფიზიკური კაბინეტის ორი ოთახი და საბუნებისმეტყველო კაბინეტი დასახლებულ ნესტიან ოთახში ჩაატანინა. ხელგარჯილობის კლასმა კი—მთლად ქაობაში ამოჰყო თავი.

მესამე საცდელ-საჩვენებელი შს. სკოლის ყოფილი მასწავლებელი.

მ. ფაჩუაშვილი.

აფთიაქის მოჭაფოვა

დღემდის აფთიაქის მოჭაფოვა (საფარმაცევტო) შეზადვენლობა ვანყოფებოდა შედეგ სამწოდებათ: აფთიაქის მოჭაფე, პროვიზორის თანამშემო და პროვიზორი.

ცარობის დროს აფთიაქებში მუშაობდენ აგრედვე ვერედ წოდებულ თანამშრომლები, ეს ის ხალხი იყო, რომელსაც ლათინური ენის ცოდნის ოფიციალური ცენზი არ ჰქონდა და აფთიაქის მეპატრონეებისათვის დიდს სარგებელს წარმოადგენდენ; ვინაიდან თითქმის ნახევრისა და შესამედ ფასად მუშაობდენ და მათი მიღება და დათხოვნა ყოველგვარ პასუხისმგებლობას ვარემე იდგა.

რევოლუციამ ფრათა შეაკვეცა თანამშრომლობის არებობას. ცენზის მისაღებად 1-ლი საფეხურიდან მეორემდი, ე. ი. მოწაფეობიდან თანამშემოებაზედ, და თანამშემოებიდან პროვიზორობაზედ საჭირო იყო მ წლის და შემდეგ სათანადო მომზადება.

რევოლუციამ შედარებით ესეც გაამარტივა და ზედმეტი ფორმალური მხარეებიდან ვანთავესლულა წოდებათა მიღება. საქართველოში ჯერ ამიერ-კავკასიის და შემდეგ საქართველოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის წყალობით შედარებით ძველ დროსთან იოლი ვახდა თავის დროზედ გამოცდების ჩაბარება, და შემდეგ

შემო-ავკალაში ჰიდრო-ელსადგურის აგების მუშაობათა სამართველო

ამით აცხადებს, რომ ა. წ. 1 ოქტომბრისათვის

დანოშნულია უეჯიბრება

ტენიკურ პერსონალისათვის არხის სათავეში მუდმივ ქვის შენობის აგების ნარდალებს შესახებ.

ყველა სამუშაო შესრულებული იქნება ზაპისის მასალით ხოლო მონარდის ხელსაწყოთი. სამუშაოს შესრულების ვადა—ოთხი თვე. იმ პირებს, რომელსაც სურთ აიღონ აღნიშნული სამუშაონი შემოაქეთ ამის შესახებ წერილობითი ვანცხადება დახურულ კონფერტში დაწესებული თეთრა-ნიმუშზე (ბლანკზე) წარწერით: „ზაპისის სამუშაოთა უფროსს 1923 წ. 1 ოქტ. შეჯიბრებისათვის“. ამავე დღეს ვახსენება კონფერტები. დაწერილებითი პირობების და ნახაზების ვაცნობა შეიძლება ზაპისის ტენიკურ ვანყოფილებამ ყოველ დღეს 10—12 საათამდე ქ. ტფილისში ლ. დუმბაძის ქ. (ყოფილი ველიამინოვის) აქედანვე ვიყება დაწესებული თეთრა-ნიმუშებ ვანცხადებისათვის.

გეომ-ავკალის ჰიდრო-ელსადგურის

სამუშაოთა სამართველო ამით აცხადებს, რომ

ა. წ. 6 ოქტომბრის

დანოშნულია შეჯიბრება

კლდის მოთხრის და წყლის-მიმღების მონებრების სამუშაოთა ნარდათ ალებს შესახებ—რაოდენობა 10.000 კუბ. საე. ვადა მუშაობის შესრულებისათვის 9 თვე. იმ პირთ, ვისაც სურთ აიღონ აღნიშნული სამუშაო, შემოაქეთ ამის შესახებ წერილობითი ვანცხადება დახურულ კონფერტში დაწესებულ თეთრა-ნიმუშზე (ბლანკზე) წარწერით: „ზაპისის სამუშაოთა უფროსს 1923 წ. 9—10 შეჯიბრებისათვის“. ამავე დღეს ვახსენება კონფერტები. დაწერილებითი პირობების და ნახაზების ვაცნობა შეიძლება ზაპისის ტენიკურ ვანყოფილებამ ყოველ დღე 10—12 საათამდე ქ. ტფილისში ლ. დუმბაძის ქ. აქედანვე ვიყება დაწესებული თეთრა-ნიმუშები ვანცხადებისათვის.

სამუშაოთა უფროსის თანამშემოთა გ. კივანძე

სამუშაოთა უფროსის თანამშემოთა გ. კივანძე

ს აფეხურზედ ვადასვლა, რითაც აინსებება საქართველოში ფარმაცევტო რიგებს მოჭაფოვა. სამწოდებათ, დღეს ვადასვლა უსწორულ და ათასასურველ მდგომარეობაშია. რითაც აინსებება პერსონალის ერთი მხარედაც, ანუ დაიღუპება აფთიაქის მოჭაფოვა.

ინსტიტუტი მოწაფეობისა უჭმდება და მათ კი (ვისაც აქვს წოდება აფთიაქ. მოწაფეობისა) დღეს სხვა და სხვა აფთიაქებში მუშაობენ არ ეძლევათ უფლება გამოცდებიჩაბარონ თანამშემოებაზედ და არც არავითარი საამისოთ მოსამზადებელი კურსები იხსნება.

არ არის, რასაკვირველია, ისეთი სასწავლებელი ან კურსები, სადაც მათ შეიძლება სხვაფრთვ და უფრო ხანგრძლივით, ძირითადათ შესწავლა ფარმაციისა.

რით და როგორ აინსებება ასეთი გამოორკვევილი მდგომარეობა?

თუ მთავრობის ვანზრახება სრულიად მოისპოს მოწაფეობა, ამისთვის საჭიროა დღემდის არავინ ექმნას დაშვებული წოდების მიღების გამოცდაზედ, და იმ მოწაფეებს კი, რომელნიც დღეს მუშაობენ ქალაქებისა თუ პროვინციულ აფთიაქებში—მიეცეს უკანასკნელად უფლება შემდეგ საფეხურისათვის გამოცდის ჩაბარების; თორემ რა დაუშვებია ახალხს, რომლებიც წლობით ეწყვიან მუშაობას და დღემდის სხვა და სხვა საპატოო მიზეზების გამო ვერ მოუხერხებიათ ესა. თავისთავად ცხადია ერთი უმთავრესი მიზეზთაგანი ისაა, რომ ისინი უნივერსიტეტი პირობებში იმყოფებიან, ვანსაკუთრებით პროვინციული ამხანაგები. თუ კი ისინი საჭირონი არიან, როგორც სპეციალურ საგანზედ მომზადებული ხალხი და ლიკვიდაცია ამ ინსტიტუტისა შეუძლებელია ჯერ-ჯერობით—მათ უნდა მიეცეს წინსვლის საშუალება. საჭიროა უკანასკნელათ ვახსნას მათი მოსამზადებელი კურსები—ეცნობოს ეს ყველა ქალაქისა და მხარის პროფ-კავშირებს დანიშნულებისამებრ გამოსაცხადებლად, დაენიშნოს მათ (მოწაფეებს) საექსპერტო და სხვა ვფარი გამოცდები, და ენიც კი მათში ღირსეულათ მომზადებულ ალმონდება მიეცეს თანამშემოების წოდება.

აი ასეთი ნაბიჯით შეიძლება დღეს ამ კითხვის სასურველათ ვადაქრა, წინააღმდეგ შემთხვევაში შესაძლებელია მხოლოდ ვატარდეს მათი აფთიაქებში მუშაობის აქ სადაც, მაგრამ პროვინციებში ეს არ მოხდება. იქ სადაც არც ერთი ხეირიან ფარმაცევტი არ ამირებს მოცდას და მუშაობას...

საჭიროა ყოველივე ეს ჩვენი პროუკავშირის და კულტურულ-განმანათლებელი წრეებისაგან კარგათ ექმნას ვათავალისწინებულთ და კითხვა იქნეს კანონიერათ ვადაჭრილი. იმ ხალხს, რომლებიც დღემდის მუშაობდენ და დღესაც ერთგულათ გწმენიან მუშაობას მიეცეს საშუალება შემდეგ წოდებზედ ვადასვლისა ან სხვაფრთვ პროფესიონალურადწინაურებისა, ან და დღესვე ვარკვეულათ მოჭაფორომ ისინი საჭირონი აღარ არიან და ცხოვრებისთვის სხვა ექმნონ.

ვნახოთ, რას ვვეტყვის მომავალი.

ერეკლე დ. კიკვაძე

ჩვენი ფოსტა.

ამხ. ვ. ნანაძეს—შემოიარეთ რედაქციაში.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია. გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.